

Kompetanse og opplæring blant et utvalg innvandrere

» Kompetanse og opplæring blant et utvalg innvandrere

Redaktør:

Magnus Fodstad Larsen

Forfattere:

Hanne Størset

Kristine Sundberg

Innhold

Innhold	2
Sammendrag.....	3
1. Innledning.....	5
Bakgrunn.....	5
Gjennomføring av spørreundersøkelsen.....	5
Innvandring til Norge	6
2. Datagrunnlaget og kvalitetsvurdering	8
Utvalget og svarprosent.....	8
Kjønnsfordelinger	9
Aldersfordelinger	10
Fordelinger etter botid.....	12
Fordelinger etter utdanningsnivå	13
Vurdering og bruk av resultatene.....	15
3. Resultater	16
Halvparten søkte om godkjenning av utdanning – arbeidsinnvandrerne i minst grad	16
Halvparten har tatt utdanning i Norge – grupper med flyktningbakgrunn i størst grad.....	17
Halvparten er fast ansatt – arbeidsinnvandrere og lengst boende i størst grad	18
Én av fire ønsker å bytte jobb eller yrke.....	19
Nesten halvparten har planer om å ta mer utdanning.....	20
Opplæring og læring i arbeidslivet	22
Kort oppsummert.....	24
Figurliste	26
Tabelliste	26
Referanser	27

Sammendrag

Grunnlaget for denne rapporten er 1 321 respondenter som er innvandrere i Norge fra de ti største landbakgrunnene utenfor Vest-Europa: Polen, Litauen, Syria, Somalia, Irak, Eritrea, Filippinene, Pakistan, Thailand og Iran. Landene representerer ulike tidsperioder med innvandring og ulike innvandringsgrunner. Til tross for svakheter knyttet til representativitet, gir undersøkelsen interessante funn om kompetanse for denne gruppen innvandrere.

De fleste i utvalget (87 prosent) gikk på skole før de kom til Norge, og lang utdanning fra utlandet er mest vanlig. 36 prosent gikk 14 år eller mer, mens én fjerdedel gikk 10–13 år. 11 prosent har 7–9 års skole fra utlandet, mens 13 prosent gikk inntil 6 år før de kom til Norge. Andelen med utdanning fra utlandet varierer med landbakgrunn.

26 prosent oppga at de har fått godkjent utdanningen sin fra utlandet. Personer i denne gruppen har lang utdanning fra utlandet, fra 10 år og oppover. 14 prosent fikk deler av utdanningen godkjent, og 11 prosent fikk utdanningen sin godkjent, men oppgir at de må ta mer utdanning eller opplæring for å få jobb innen yrket sitt. En tredjedel har ikke søkt om godkjenning av utdanning, mens 9 prosent ikke fikk utdanningen fra utlandet godkjent.

Over halvparten av utvalget (54 prosent) har tatt utdanning i Norge. Andelen med utdanning fra Norge er størst blant de fra Somalia, Syria og Iran, med over 70 prosent for hver landgruppe, og minst blant de fra Litauen og Polen, med henholdsvis 19 og 41 prosent.

Hovedbeskjeftigelse varierer med landbakgrunn. Personene fra Polen og Litauen er fast ansatt i størst grad, med henholdsvis 63 og 62 prosent. Eritrea, Somalia og Syria skiller seg fra de andre landene ved at lave andeler er fast ansatt, men større andeler under utdanning. Flertallet av de sysselsatte i utvalget, jobber innen helse- og sosialsektoren (30 prosent), og deretter kommer industri (13 prosent) og bygg- og anleggsvirksomhet (11 prosent).

I utvalget er det stor grad av trivsel på arbeidsplassen. Rundt 80 prosent trives med henholdsvis arbeidsoppgavene, kollegaene og arbeidstiden de har i dag, mens 75 prosent er helt/ganske enige i at de arbeidsoppgavene de har i dag, passer kvalifikasjonene deres. Rundt en fjerdedel ønsker å bytte jobb innen samme yrke og/eller å bytte yrke eller arbeidsfelt. En tredjedel av de som opplever at arbeidsoppgavene ikke passer kvalifikasjonene deres, ønsker å bytte jobb eller yrke. Tilsvarende tall for de som opplever å ha passende arbeidsoppgaver er 14 prosent.

Respondentene ble spurt om de har kompetanse som kan være verdifull for en arbeidsgiver, men som ikke benyttes. 51 prosent svarte ja på at de har slik kompetanse som ikke blir benyttet.

Nesten halvparten (47 prosent) av respondentene planlegger å ta mer utdanning. Blant disse planlegger flertallet (57 prosent) å ta utdanning ved et universitet eller en høyskole.

10 prosent planlegger mer utdanning på videregående skolenivå, mens 8 prosent planlegger å ta grunnskole for voksne.

Opplæring, som kurs og seminar, er viktige arenaer for læring. Omtrent 30 prosent har deltatt på henholdsvis kurs, digitale kurs og selvstudier de siste 12 månedene, mens 20 prosent har deltatt på seminar. Deltakelsen er klart størst blant personer med en fullført høyere grad fra Norge.

Blant respondenter i jobb oppga over halvparten (59 prosent) at jobben krever at man må lære seg noe nytt eller sette seg inn i nye ting i svært eller ganske stor grad. 15 prosent opplever dette i svært eller ganske liten grad. Nesten 46 prosent i jobb har en arbeidsgiver som i svært eller ganske stor grad legger til rette for at de får lært det de trenger. Nesten én fjerdedel har en arbeidsgiver som i svært liten eller ganske liten grad legger til rette for læring.

1. Innledning

Bakgrunn

En vellykket integrering av innvandrere avhenger i stor grad av deltakelse i arbeidslivet fordi det bidrar til selvstendighet, selvrealisering og det å bygge nettverk. Norskopplæring, utdanning og kompetanse er igjen grunnleggende for deltakelsen i arbeidslivet.

Innvandrerne er i stor grad voksne, og har ulike utgangspunkt når det gjelder både utdanning, kompetanse, erfaringer og ressurser (Holmøy og Wiggen, 2017). I den relativt korte tidsperioden fra 1970 har innvandrerbefolkningen økt og endret seg betraktelig.

Arbeidsinnvandringen har vært stor de siste tiårene. Etter utvidelsen av EU er landene arbeidsinnvandrere kommer fra, nå blitt de største blant innvandrerne i Norge.

Arbeidsinnvandrerne har et annet utgangspunkt for innvandringen enn det flykninger og familiegjenforente har, og de forskjellige innvandringsgrunnlagene gir ulike rettigheter og plikter i Norge, blant annet når det gjelder norskopplæring.

I forskning blir det benyttet registerdata og andre metoder for å undersøke integrering av innvandrere, blant annet knyttet til deres deltakelse i utdanning og arbeidsliv. Det er likevel mange ubesvarte spørsmål knyttet til disse arenaene og andre kompetansepoltiske forhold. Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir)¹ bruker spørreundersøkelser rettet mot et representativt utvalg i befolkningen for å få kunnskap som registerdata ikke kan gi svar på innen det kompetansepoltiske feltet. I slike befolkningsbarometre, rettet mot hele befolkningen, er utvalget respondenter blant innvandrerne for lite til å kunne undersøke innvandrere som gruppe. HK-dir har derfor gjennomført en spørreundersøkelse om utdanning og kompetanse rettet mot innvandrerbefolkningen. Vi har spurt innvandrerne om deltakelse i utdanning, opplæring og læring i arbeidslivet, og i tillegg om bruken av den kompetansen de har. Denne rapporten presenterer resultater fra undersøkelsen.

I dette kapittelet presenterer vi videre hvordan undersøkelsen ble gjennomført, og hvem undersøkelsen omfatter. Vi gir også bakgrunnsinformasjon om innvandringen til Norge. I kapittel 2 ser vi nærmere på kvaliteten på datagrunnlaget, og går inn på svarprosent og hvorfor vi ikke kan si at undersøkelsen er representativ. Vi ser på fordelinger på bakgrunnsvariabler som kjønn, alder og utdanning, samt botid i Norge, fordelt på de ulike landgruppene i undersøkelsen. I kapittel 3 kommer resultatene om innvandrernes deltakelse i utdanning, opplæring og læring i arbeidslivet. Vi presenterer også resultater om innvandrernes situasjon i arbeidslivet.

Gjennomføring av spørreundersøkelsen

Spørreundersøkelsen ble gjennomført i perioden 1.–15. desember 2020. Opinion AS gjennomførte datainnsamlingen på oppdrag fra HK-dir (tidligere Kompetanse Norge).

---

¹ Direktoratet ble opprettet gjennom en sammenslåing av Kompetanse Norge og Diku med flere. I rapporten kommer vi til å bruke HK-dir når vi omtaler arbeid fra Kompetanse Norge før sammenslåingen.

Undersøkelsen ble gjennomført i et utvalg personer fra de ti største landbakgrunnene i Norge utenfor Norden og Vest-Europa. Disse landene er Polen, Litauen, Syria, Somalia, Irak, Eritrea, Filippinene, Pakistan, Thailand og Iran. Utvalget ble trukket tilfeldig fra Folkeregisteret, og bestod av 2 000 personer som var representative for hver landbakgrunn blant personene med minst tre års botid i Norge. Totalt ga det 20 000 personer, i aldersgruppen 18–70 år. Disse landbakgrunnene er ikke representative for innvandrerbefolkningen i Norge, men et slikt utvalg gir noen metodiske fordeler knyttet til spørreundersøkelser og en mangfoldig innvandrerbefolkning. Blant annet gjør det at undersøkelsen kan tilbys på alle relevante språk. Totalt 1 321 personer besvarte undersøkelsen, noe som gir en svarprosent på sju. Undersøkelsen var nettbasert, og kunne besvares på norsk, engelsk eller på ett av de ti landenes hovedspråk. Invitasjon til å delta i undersøkelsen ble sendt ut per brev.

En spørreundersøkelser rettet mot innvandrere krever flere metodiske vurderinger og tilpasninger enn en undersøkelse rettet mot den øvrige befolkningen. Dette har med flere forhold å gjøre, som norskkunnskaper, botid i Norge og en sammensatt innvandrerbefolkning. I gjennomføringen av undersøkelsen har vi støtt på utfordringer blant annet fordi få svarte på undersøkelsen. Få svar gir en lav svarprosent, og gjør at undersøkelsen ikke er representativ. Til tross for svakheter knyttet til representativitet mener vi undersøkelsen gir interessante funn. Vi gjennomgår utvalget, og gir en kvalitetsvurderingen av dette i kapittel 2.

Innvandring til Norge

Innvandringen til Norge har vært økende i hele etterkrigstiden, mens nettoinnvandringen først gjorde seg gjeldende og økte fra 1970-tallet (Gulbrandsen, Kulasingam, Molstad, og Steinkellner, 2021). Dette skjedde i forbindelse med økt arbeidsinnvandring, også fra land utenfor naboland og Vest-Europa, og etter hvert også familieinnvandring etter innvandringsstopp i 1975. Flykninger var unntatt fra innvandringsstoppen. Fra 1990 har vi en relativt komplett oversikt over innvandringen basert på grunnlaget for oppholdstillatelse. Innvandring fra Norden er unntatt ordningen med oppholdstillatelse.

Med utvidelsen av EU-land i Øst-Europa i 2004 økte innvandringen til Norge, mens det har vært enkelte topper med innvandring knyttet til flykninger på 90-tallet og rundt 2015. Familieinnvandringen har vært jevnt økende i perioden fra 1990. I flere perioder har familieinnvandring gitt størst grunnlag for innvandring. I perioden 2006 til 2015 var arbeid største innvandringsgrunnlag. Innvandringen er altså knyttet til ulike grunnlag for opphold, som har endret seg over tid. Antallet innvandrere i Norge avhenger dessuten både av inn- og utvandring. Disse ulike forholdene påvirker i stor grad innvandrerbefolkningens sammensetning og forutsetninger, og hvor lang tid befolkningen fra forskjellige land har oppholdt seg i Norge.

Landbakgrunnene som er med i denne undersøkelsen, er de som per 2020 representerte flest innvandrere, med unntak for land i Norden og Vest-Europa. Landene representerer ulike tidsperioder med innvandring og ulike innvandringsgrunner. Pakistan er landgruppen som i størst grad kom for flere tiår siden, i utgangspunktet som arbeidsinnvandrere.

Iranere og irakere var de største gruppene overføringsflyktninger på 90-tallet. Eritrea, Litauen og Syria er landgruppene med relativt kort botid i Norge. Litauen representerer arbeidsinnvandrere, mens innvandrere fra de to andre landene stort sett har flyktningbakgrunn.

2. Datagrunnlaget og kvalitetsvurdering

For at resultater fra et utvalg skal kunne generaliseres til befolkningen, må utvalget være representativt. I tilfeller hvor det er ønskelig å si noe om en bestemt gruppe i befolkningen, må utvalget som trekkes, gjenspeile denne gruppen så godt det lar seg gjøre. Skjevhet i trekkingen, frafall og ulik tilbøyelighet i utvalget til å delta i undersøkelsen kan føre til at respondentene ikke utgjør en representativ gruppe for de man ønsker å si noe om. Utvalgsstørrelse, feilmargin og standardavvik har betydning for hvor sikre resultatene er.

Resultatene i denne rapporten er ikke representative for innvandrerbefolkningen totalt eller for de landbakgrunnene som er representert i undersøkelsen. I dette kapittelet vil vi vise hvordan utvalget som utgjør datagrunnlaget, er, og se på dette opp mot registerdata for befolkningsgruppene utvalget representerer. Vi bruker registerdata fra microdata.no for å styrke kvalitetsvurderingen.

Fordi et tilfeldig utvalg fra de ti landene ble trukket til å delta i undersøkelsen, vil fordelingen av ulike kjennetegn for utvalget i utgangspunktet være tilnærmet lik fordelingen i hele denne befolkningen. Skjevhet i trekkingen, samt skjevheter mellom brutto- og nettoutvalget, kan likevel oppstå. Sistnevnte vil henge sammen med ulik tilbøyelighet i ulike grupper, som vi ser på under, til å svare, og hvor enkelt det er å nå ulike grupper med undersøkelsen.

Utvalget og svarprosent

Grunnlaget for denne rapporten er altså 1 321 respondenter som er innvandrere i Norge fra de ti største landbakgrunnene utenfor Vest-Europa. 2 000 personer per land fikk forespørsel om å delta i undersøkelsen, noe som i utgangspunktet ville gitt et representativt utvalg for hvert enkelt land i utvalget hver for seg. Som tabell 1 viser, er ikke utvalget representativt for befolkningsgruppene totalt. Polen og Litauen skiller seg ut ved å representere større andeler i befolkningen på 31 og 12 prosent, mens de andre landene ligger på mellom 9 og 6 prosent.

Svarene i utvalget skulle optimalt sett gitt lik prosentfordeling mellom landene, og omfatte så store andeler som mulig av de 2 000 forespurte per land.

Alle landgruppene har en lav svarprosent på elleve prosent og nedover til tre prosent, som det framkommer i tabell 1. Vi har ikke mulighet til å vurdere grundig hvordan dette frafallet påvirker resultatene. I tillegg er det ulik prosentfordeling i utvalget mellom landene. Tabell 1 viser svarfordelingen per land i datagrunnlaget. Personer fra Eritrea og Iran er overrepresentert, da lik svarfordeling skulle gitt 10 prosent per land. Personer fra Somalia, Pakistan og Irak er underrepresentert, og antallet respondenter er så lavt at enkelt svar kan gi relativt store utslag på totalen for disse landene.

Tabell 1 Fordeling i befolkningen og svarfordeling i utvalget, etter land. Antall og prosent.

Landbakgrunn	Antall i befolkningen	Prosentfordeling i befolkningen	Prosentfordeling i utvalget	Antall i utvalget	Svarprosent
Polen	82 580	31	9	115	6
Litauen	31 010	12	11	140	7
Somalia	25 170	9	5	61	3
Irak	20 690	8	7	93	5
Filippinene	18 990	7	13	174	9
Pakistan	18 720	7	5	72	4
Thailand	18 300	7	12	163	8
Eritrea	18 200	7	16	211	11
Iran	16 200	6	14	187	9
Syria	16 050	6	8	105	5
Total	265 910	100	100	1 321	7

Kilde: Tall for befolkningen per landbakgrunn er hentet fra microdata.no. Antallet er avgrenset til personer som var bosatte per 1.1.2017 og 1.1.2020. Det anonymiserende grensesnittet med innebygd personvern gjør at antallet ikke er eksakt tilsvarende offisiell statistikk. Vi har avrundet nedover til nærmeste ti. Størrelsene på antall per landbakgrunn gjør at dette ikke påvirker andelen per landbakgrunn, som er formålet her.

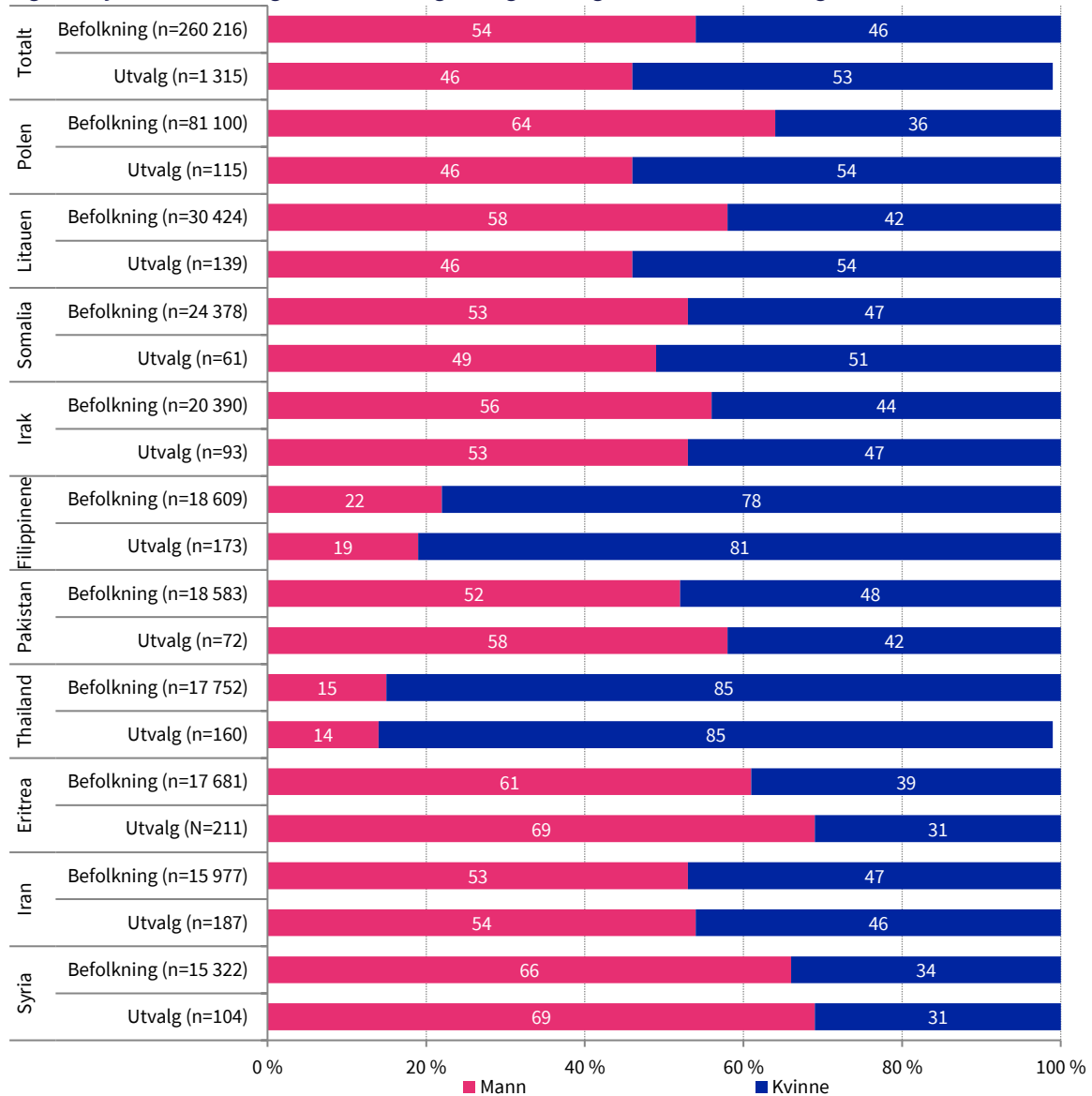
Fordelingen fra vår spørreundersøkelse har samme tendens som Statistisk sentralbyrås Levekårsundersøkelse blant innvandrere. De fikk få svar fra personer fra Irak, Pakistan og Somalia, mens personer fra Eritrea i større grad var villige til å delta (Holmøy og Wiggen, 2017). Levekårsundersøkelsen hadde skjevheter i brutto- og nettoutvalget. Det var skjevheter mellom landene, men også for ulike kjennetegn innad i landgruppene. Det er rimelig at det er skjevheter i kjennetegn innad i landgruppene også for vår undersøkelse. Nedenfor viser vi utvalgets svarfordelinger på noen bakgrunnsvariabler, og hvordan fordelingene er ulike per landbakgrunn for befolkningen og utvalget.

Kjønnsfordelinger

Datagrunnlaget består av 53 prosent kvinner og 46 prosent menn, mens 1 prosent har oppgitt annen kjønnsidentitet. Figur 1 viser at for disse landgruppene totalt i befolkningen er det motsatt kjønnsfordeling, altså 46 prosent kvinner. Kvinnene er overrepresentert i utvalget, og det betyr at kvinner har vært mer tilbøyelige til å delta i undersøkelsen enn menn. Det er særlig respondentene fra Polen og Litauen som bidrar til dette. Disse landbakgrunnene har større andeler menn i befolkningen, mens utvalget har en overvekt kvinner. I utvalget er det altså en lav deltakelse fra menn i de to landgruppene som utgjør flest innvandrere i Norge.

Kjønnsfordelingen i datagrunnlaget varierer mellom de ti landgruppene. Kvinner utgjør for eksempel en betydelig større andel enn menn i befolkningene fra Filippinene og Thailand, og utvalget har tilsvarende fordeling. For Syria, Polen og Eritrea er andelen menn i befolkningen betydelig større enn andelen kvinner. Menn er noe overrepresentert blant respondentene fra Eritrea og Syria, men altså underrepresentert blant respondentene fra Polen og Litauen.

Figur 1 Kjønnsfordeling* i befolkningen og utvalget, etter landbakgrunn. Prosent.

Kilde: Tall for befolkningen per landbakgrunn er hentet fra microdata.no, med en avgrensning til personer som var bosatte per 1.1.2017 og 1.1.2020.

*Andelen som har svart annet i utvalget, er ikke tatt med som kategori i visningen.

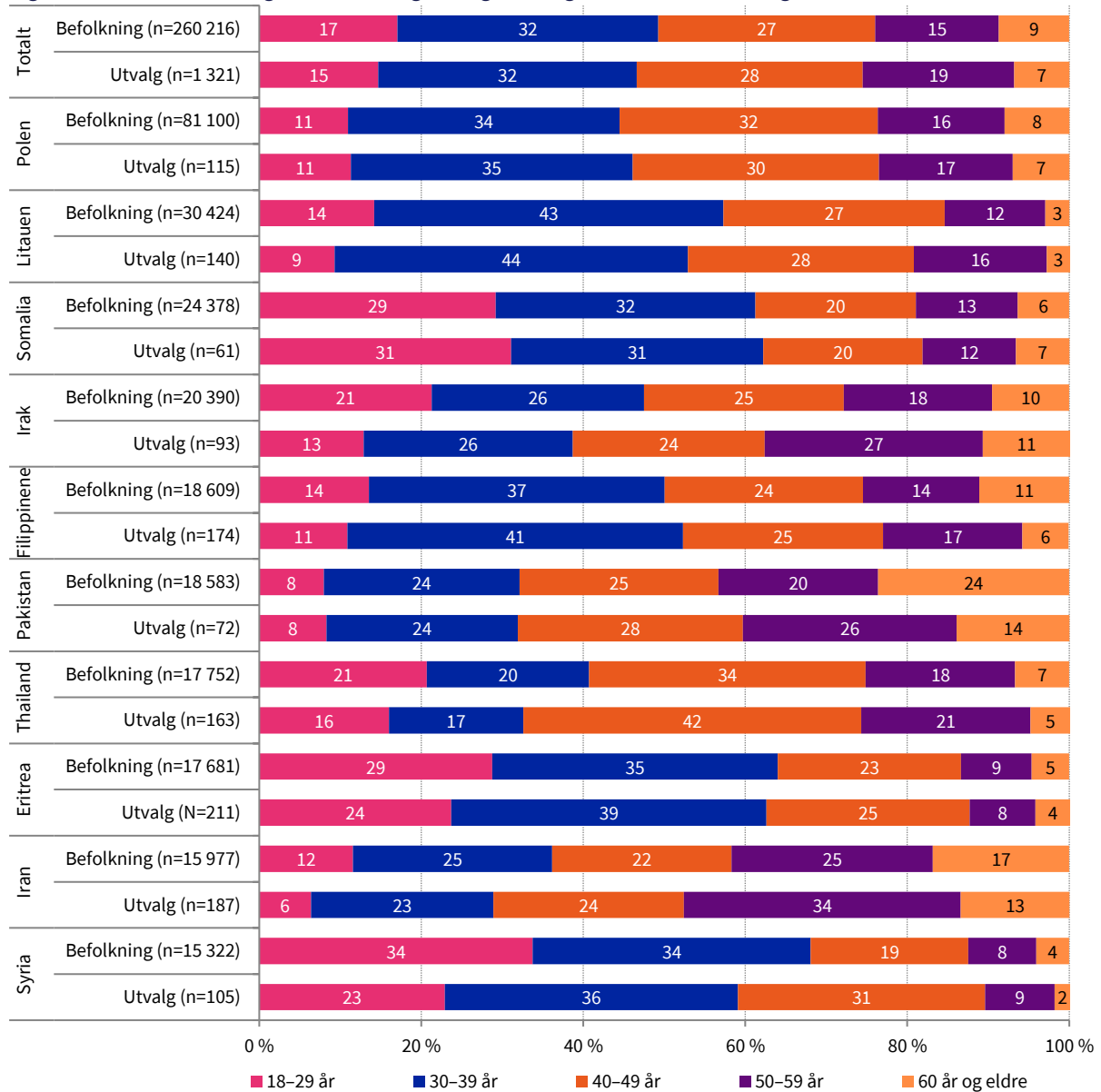
Aldersfordelinger

Aldersgruppene i datagrunnlaget fordeler seg tilnærmet likt med totalen for befolkningen for landgruppene, som figur 2 viser. Omtrent tre av fire er mellom 30 og 59 år både i befolkningen og utvalget, men i utvalget er det en liten forskyvning mot høyere alder. 15 prosent i datagrunnlaget er mellom 18 og 29 år, mens 7 prosent er 60 år eller eldre. I forhold til den norske befolkningen totalt er begge disse aldersgruppene mindre. Særlig aldersgruppen 60 år og eldre skiller seg ut, og det henger sammen med at innvandrerbefolkningen i liten grad har nådd pensjonsalder.

Figur 2 viser at aldersfordelingen varierer mellom landgruppene. Eritrea, Somalia og Syria har store andeler unge, mens Pakistan og Iran skiller seg ut med større andeler eldre.

Utvalget er noe eldre enn befolkningen per landbakgrunn. Det gjelder særlig Syria, Irak, Thailand og Litauen, mens det motsatte er tilfellet for Somalia og Pakistan.

Figur 2 Aldersfordeling i befolkningen og utvalget, etter landbakgrunn. Prosent.

Kilde: Tall for befolkningen per landbakgrunn er hentet fra microdata.no, med en avgrensning til personer som var bosatte per 1.1.2017 og 1.1.2020.

Vi vet at mange med bakgrunn fra Pakistan kom til Norge på 70-tallet. Denne gruppen vil derfor gjerne være eldre enn personer fra for eksempel Syria, som er en nyankommen og yngre gruppe. Dette gjenspeiles i datagrunnlaget. Det er dermed rimelig at alder blant respondentene henger sammen med aldersfordelingen i landbefolkningen den er trukket fra.

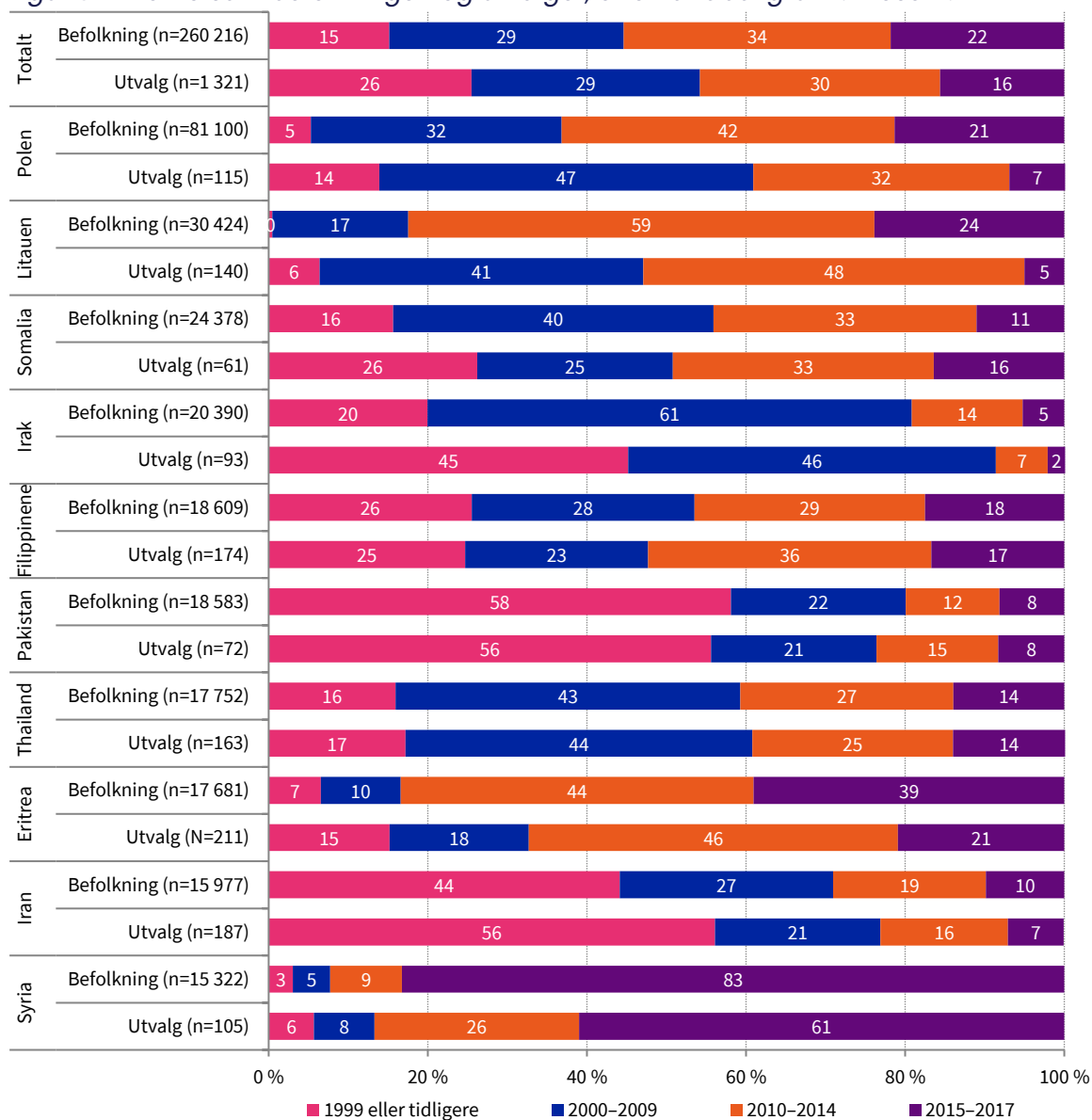
Det ser ut til av vår undersøkelse har en annen tilbøyelighet for aldersgruppene enn det SSB hadde. Resultater fra SSBs undersøkelse viste at tilbøyeligheten til å svare varierte med alder, og at de yngre gruppene generelt deltok i undersøkelsen i større grad enn de eldre. Det var også ulikheter innad i landgruppene. For eksempel svarte de mellom 40 og 54 år

fra Irak i stor grad, mens de fra Iran, Eritrea og Somalia i samme alder svarte i liten grad (Holmøy og Wiggen, 2016).

Fordelinger etter botid

Figur 3 viser at utvalget fordeler seg noenlunde likt på botid sammenlignet med befolkningen for landbakgrunnene. Forskjellen er at de med kort botid i Norge i mindre grad har svart på undersøkelsen enn de som har bodd her lengst. I figur 3 ser vi at 15 prosent i befolkningen har bodd i Norge fra 1999 eller tidligere, mens andelen er 26 prosent for utvalget. Det er motsatt for gruppen med ankomst mellom 2015 og 2017, hvor andelen er 16 prosent i utvalget og 22 prosent i befolkningen.

Figur 3 Ankomstsår i befolkningen og utvalget, etter landbakgrunn. Prosent.

Kilde: Tall for befolkningen per landbakgrunn er hentet fra microdata.no, med en avgrensning til personer som var bosatte per 1.1.2017 og 1.1.2020. Fordeling på botid er beregnet med utgangspunkt i botid per 1. januar i 1999, 2009, 2014 og 2017.

Botiden varierer mellom landgruppene. Landbakgrunnene Pakistan, Iran og Irak har bodd lengst i Norge. Mange kom fra disse landene før 2000, og mellom 70 og 80 prosent kom før 2010. Syrerne er gruppen med kortest botid i Norge. 80 prosent har botid fra perioden 2015 til 2017. Eritrea og Litauen er også landgrupper med relativt kort botid.

For de fleste landbakgrunnene har utvalget lengre botid enn befolkningen. Unntakene er Pakistan, Filippinene og Thailand, hvor fordelingen er omtrent lik for utvalget og befolkningen.

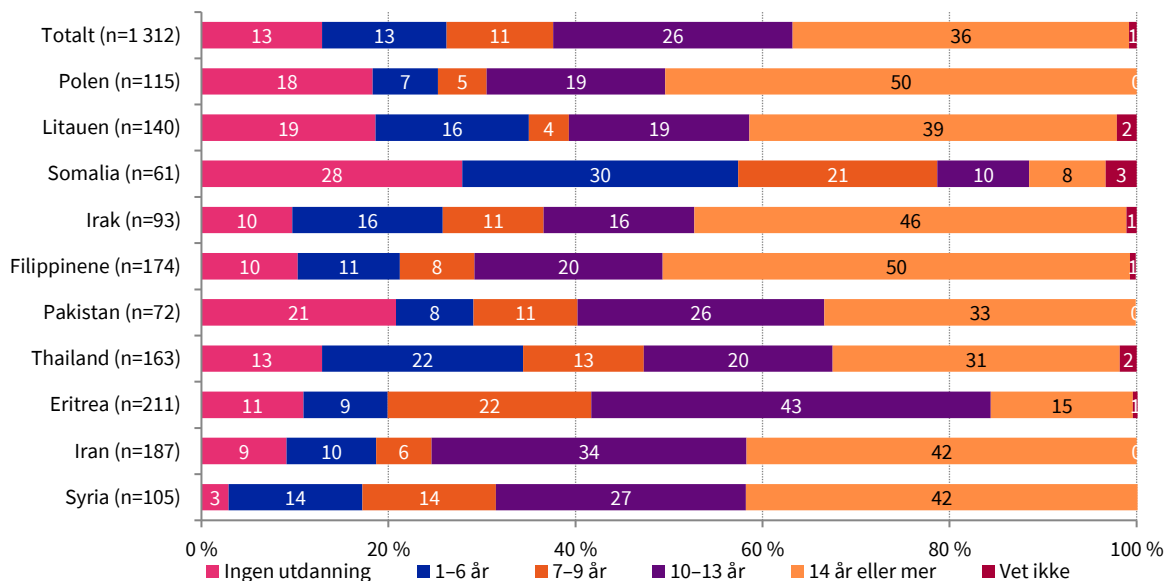
Botid blant respondentene henger i stor grad sammen med fordelingen i hele befolkningen fra landet. Som nevnt over kom for eksempel mange iranere til Norge på 70-tallet, mens mange syrere kom rundt 2016. Dette gjenspeiles i datagrunnlaget.

Resultater fra SSBs Levekårsundersøkelse viste at personer med botid under fem år var overrepresentert blant de fra Iran, Eritrea og Somalia, mens de med botid under femten år var overrepresentert blant de fra Irak. For respondenter fra Polen var de med botid under fem år underrepresentert, mens de med lang botid var overrepresentert (Holmøy og Wiggen, 2017). I vår undersøkelse har svartilbøyeligheten vært annerledes enn i SSBs undersøkelse.

Fordelinger etter utdanningsnivå

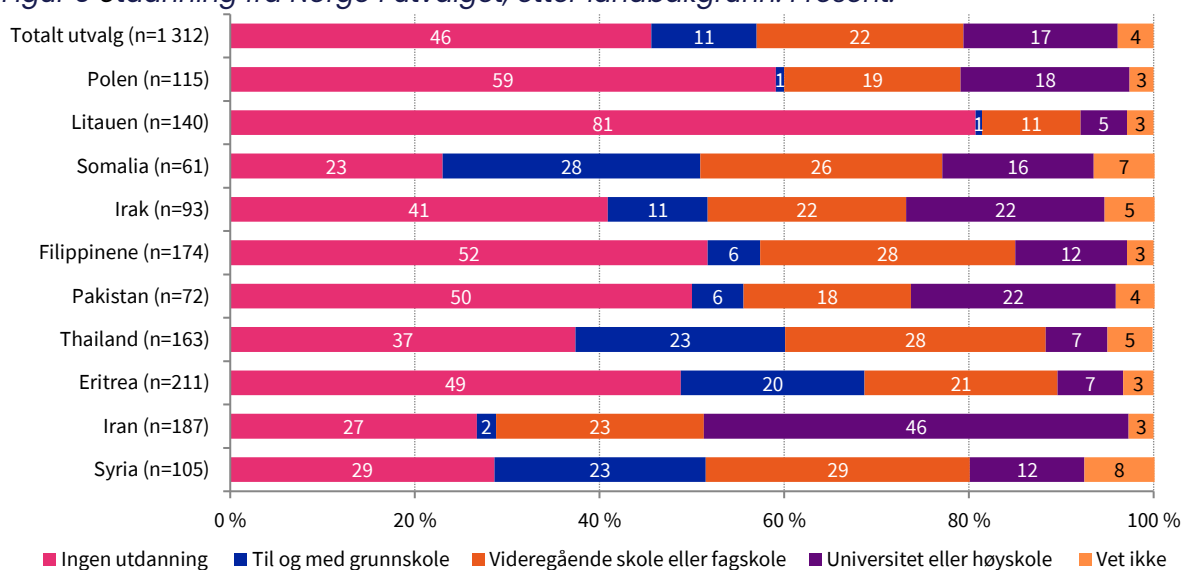
Datagrunnlaget gir informasjon om utdanning tatt i utlandet og i Norge. Utdanning fra utlandet som utgjør mer enn treårig videregående i Norge, 14 år eller mer, er vanligst for de fleste landgruppene, som figur 4 viser. Unntakene er Somalia og Eritrea. Personer fra Somalia skiller seg ut ved at en stor andel har kort eller ingen utdanning fra utlandet. Flertallet fra Eritrea oppgir utdanning fra utlandet på mellom 10 og 13 år. Disse to landgruppene har størst andel unge i utvalget, og har flyktningbakgrunn, som vil virke inn på muligheten for å ha utdanning fra utlandet. Som vi kommer tilbake til, er det store andeler fra Eritrea og Somalia som oppgir at de er under utdanning.

Figur 4 Utdanning fra utlandet i utvalget, etter landbakgrunn. Prosent.

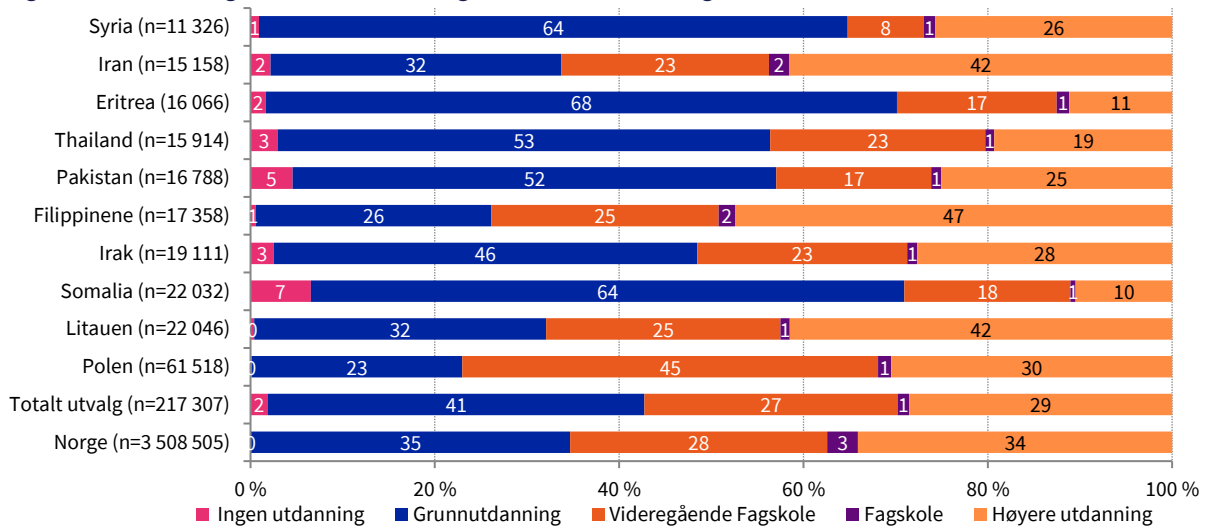
Det å ikke ha utdanning fra Norge er mest vanlig blant personer med bakgrunn fra Polen og Litauen, se figur 5. Fra disse to landene kommer det mange arbeidsinnvandrere, og Polen er blant landene hvor en stor andel har med seg utdanning fra utlandet. Pakistan, Irak, Filippinene, Thailand og Eritrea er også landgrupper hvor relativt store andeler ikke har utdanning fra Norge. Filippinene og Irak er blant landene som har mest utdanning fra utlandet. Samtidig har Pakistan og Irak betydelige andeler med høyere utdanning fra Norge. Personer fra Iran skiller seg fra de andre landgruppene i datagrunnlaget ved at nesten halvparten har en høyere grad fra Norge.

Figur 5 Utdanning fra Norge i utvalget, etter landbakgrunn. Prosent.

Figur 6 viser prosentfordelingen for den registrerte fordelingen av utdanningsnivå i befolkningen for de utvalgte landbakgrunnene og befolkningen med Norge som landbakgrunn. Det er store forskjeller mellom landgruppene. De fleste landgruppene har en større andel med utdanning til og med fullført grunnutdanning. Somalia, Syria og Eritrea har andeler over 65 prosent, mens Pakistan, Thailand og Irak har andeler mellom 57 og 49 prosent. I den andre enden har vi land som har lavere andeler enn Norge, med 35 prosent til og med fullført grunnskole. Polen, Litauen og Iran har mellom 23 og 34 prosent. Vi har ikke tilsvarende tall for fullført utdanningsnivå i utvalget. Vi kan imidlertid sammenlikne med det bildet fordelingene i figur 4 og 5 gir. Fordelingene varierer noenlunde i tilsvarende grad når det gjelder hvilke landbakgrunner som oppgir liten grad av utdanning.

Figur 6 Utdanningsnivå i befolkningen, etter landbakgrunn. Prosent.

Kilde: Tall for befolkningen per landbakgrunn er hentet fra microdata.no, med en avgrensning til personer som var bosatte per 1.1.2017 og 1.1.2020.

Det at lang utdanning fra utlandet er mest vanlig for de fleste landgruppene i datagrunnlaget, tyder på at de med høy utdanning er overrepresentert i vår undersøkelse. Det vil si at de i større grad har deltatt i undersøkelsen enn de med lavere utdanning. I Levekårsundersøkelsen, som ble gjennomført av SSB, var de med høyere utdanning generelt mer tilbøyelige til å delta enn de med lavere eller uoppgitt utdanning. Videre var de fra Iran med utdanningsnivå tilsvarende grunnskole i størst grad underrepresentert, mens personer fra Polen og Irak med høyt utdanningsnivå var overrepresentert.

Vurdering og bruk av resultatene

Gjennomgangen av utvalget mot registerdata viser et sammensatt bilde. Vi har sett på hvordan befolkningene og utvalget fra de ulike landbakgrunnene har ulike fordelinger på bakgrunnsvariabler og registerdata. I tillegg er landbakgrunnene ulikt representert i utvalget. Det er relativt godt samsvar mellom registerdata og utvalget, men det er unntak som peker på skjevheter i utvalget. Blant annet er det en overvekt kvinner i utvalget fra landbakgrunnene Polen og Litauen, mens kvinnene er noe underrepresentert fra Eritrea og Syria. Generelt viser fordelingen fra utvalget lengre botid enn det registerdata viser er tilfellet for landbakgrunnene. I tillegg kan vi anta at personer med lang utdanning er overrepresentert i utvalget.

Resultatene fra undersøkelsen må brukes med varsomhet. Resultatene kan si noe om dette utvalget, men det er ikke grunnlag for å overføre resultatene på de enkelte landbakgrunnene til landbakgrunnene sett sammen eller til innvandrerbefolkningen totalt. Resultatene gir likevel informasjon om deler av innvandrerbefolkningen som ofte ikke kommer fram. Hovedlinjene i datagrunnlaget er likt befolkningene i landgruppene. Selv uten at vi slår fast representativitet, kan datagrunnlaget vise til forskjeller og likheter mellom innvandrere, og kan gi et mer sammensatt bilde inn mot resten av befolkningen.

3. Resultater

Halvparten søkte om godkjenning av utdanning – arbeidsinnvandrerne i minst grad

Vi har tidligere sett at de fleste i utvalget (87 prosent) gikk på skole før de kom til Norge, og at lang utdanning fra utlandet er mest vanlig. 36 prosent gikk 14 år eller mer, mens én fjerdedel gikk 10–13 år. 11 prosent har 7–9 års skole fra utlandet, mens 13 prosent gikk inntil 6 år før de kom til Norge. Andelen med utdanning fra utlandet varierer med landbakgrunn, og er størst blant de fra Syria, med 97 prosent, og minst blant de fra Somalia, med 72 prosent.

Figur 7 handler om godkjenning av utenlandsk utdanning i Norge. Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT) er ansvarlige for godkjenning av høyere utdanning, mens det er andre ordninger for godkjenning av videregående utdanning.² 26 prosent oppga at de har fått godkjent utdanningen sin fra utlandet. Personer i denne gruppen har lang utdanning fra utlandet, fra 10 år og oppover. 14 prosent fikk deler av utdanningen godkjent, og 11 prosent fikk utdanningen sin godkjent, men oppgir at de må ta mer utdanning eller opplæring for å få jobb innen yrket sitt. En tredjedel har ikke søkt om godkjenning av utdanning, mens 9 prosent ikke fikk utdanningen fra utlandet godkjent.

Figur 7 Fordeling på godkjenning i Norge av utdanning fra utlandet. Prosent. n=814

Å få utdanning fra utlandet godkjent kan være viktig for raskt å kunne delta i arbeidslivet. Det er dessuten viktig for at samfunnet raskt skal kunne ta nytte av kompetansen innvandrere tar med seg (Kunnskapsdepartementet, 2018). Innvandringsårsak kan imidlertid ha innvirkning på hvor viktig godkjenning er. Godkjenning av utdanning fra utlandet kan for eksempel være viktigere for flyktninger enn for arbeidsinnvandrere (Meland, 2020). Dette gjenspeiles i datagrunnlaget, hvor henholdsvis 45 og 50 prosent av de fra Polen og Litauen som hadde med utdanning, oppgir at de ikke har søkt om/det ikke er aktuelt å få denne godkjent. Dette er landgrupper hvor mange er arbeidsinnvandrere.

² Informasjon om godkjenningsordninger finnes på

https://utdanning.no/tema/hjelp_og_veiledning/godkjenning_av_utenlandsk_hoyere_utdanning og https://utdanning.no/tema/hjelp_og_veiledning/godkjenning_av_utenlandsk_videregaende_utdanning

Halvparten har tatt utdanning i Norge – grupper med flyktningbakgrunn i størst grad

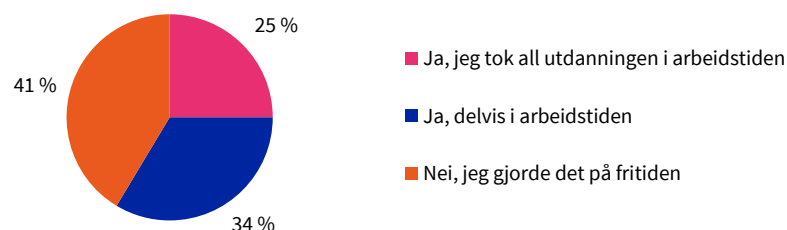
Over halvparten av utvalget (54 prosent) har tatt utdanning i Norge, som vist i figur 5 ovenfor. Andelen med utdanning fra Norge er størst blant de fra Somalia, Syria og Iran, med over 70 prosent for hver landgruppe, og minst blant de fra Litauen og Polen, med henholdsvis 19 og 41 prosent. Ulik deltakelse i utdanning i Norge henger sannsynligvis sammen med ulike behov i de ulike landgruppene.

Vi har tidligere sett at personer fra Somalia skiller seg ut ved å ha med lite utdanning fra utlandet. Deres behov for å ta mer utdanning i Norge vil dermed være større, blant annet for å kunne delta i og få en stabil tilknytning til arbeidslivet. Syrerne er nyankomne og unge, og mer utdanning kan i mange tilfeller være særlig aktuelt for denne gruppen. Personer fra Iran er gjerne eldre, og har lang botid i Norge, og har dermed hatt flere år til å ta utdanning her. Litauen og Polen, på den andre siden, er landgrupper med mange arbeidsinnvandrere. Mange har kompetansen som er nødvendig for å raskt kunne delta i arbeidslivet, slik at utdanning i Norge kan være mindre aktuelt. I tillegg er det mange som kommer for å få arbeid i yrker med enklere manuelle oppgaver som ikke krever spesielle kvalifikasjoner eller fagkunnskaper (Birkeland, Havgard, Krüger, og Tkachenko, 2021).

Av de med utdanning fra Norge har den største andelen, 41 prosent, fullført enten videregående opplæring eller en fagskoleutdanning, regnet ut fra oversikten i figur 5. En tredjedel har tatt en høyere grad i Norge, mens 21 prosent har fullført utdanning opp til grunnskolenivå. Store andeler fra Eritrea, Thailand og Syria har tatt utdanning i Norge på grunnskolenivå. Mange i denne gruppen har kort botid i Norge, eller har kommet som flyktninger. I andre enden av skalaen skiller Iran seg ut, ved at 46 prosent har tatt en høyere grad i Norge, hvorav mange har høy alder og lang botid i Norge.

42 prosent av de som har tatt utdanning i Norge, var i jobb under utdanningen. I figur 9 ser vi at en fjerdedel av disse tok all utdanningen i arbeidstiden, og 34 prosent gjorde det delvis. 41 prosent av de som tok utdanning i Norge mens de var i jobb gjorde det på fritiden.

Figur 8 Fordeling blant personer i arbeid på bruk av arbeidstid og fritid for utdanning tatt i Norge. Prosent. n=336

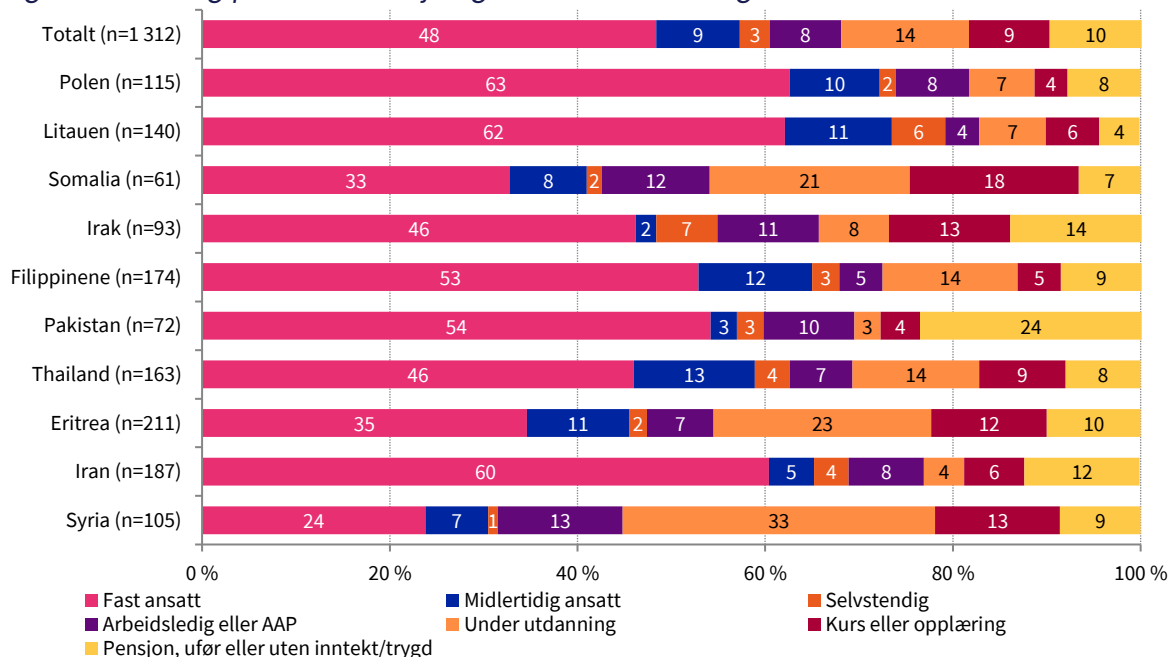
Sett i sammenheng med resultater fra Kompetanse Norges befolkningsbarometer (Birkeland, Bjønness, og Ulven, 2020), som blant annet kartlegger sysselsattes deltakelse i utdanning de siste 5 årene for hele befolkningen, deltar innvandrere i utdanning i arbeidstiden i noe mindre grad. 68 prosent av alle sysselsatte som oppgir arbeid som deres hovedbeskjeftigelse har deltatt i utdanning i arbeidstiden, mens 59 prosent av

innvandrere har tatt all eller deler av utdanningen i arbeidstiden. Resultatene er ikke direkte sammenliknbare, men indikerer likevel at det er en forskjell.

Halvparten er fast ansatt – arbeidsinnvandrere og lengst boende i størst grad

Respondentene ble spurt om hva som best beskriver situasjonen deres i dag. 57 prosent er ansatt, hvor 48 prosent er fast ansatt og de resterende 9 prosent er midlertidig ansatt. 14 prosent er under utdanning, mens i underkant av 9 prosent er under andre kurs eller opplæring. 10 prosent mottar pensjon, er uføretrygdet eller uten inntekt eller trygd, mens 8 prosent er arbeidsledige eller mottakere av arbeidsavklaringspenger (AAP).

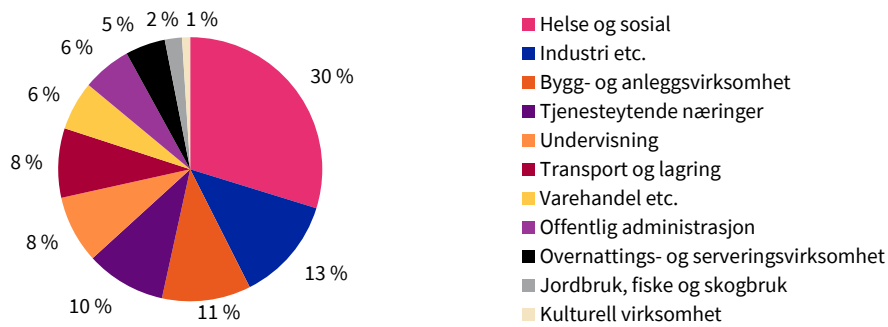
Figur 9 Fordeling på hovedbeskjeftigelse, etter landbakgrunn. Prosent. n=1 321

Hovedbeskjeftigelse varierer med landbakgrunn. Personene fra Polen og Litauen er fast ansatt i størst grad, med henholdsvis 63 og 62 prosent. Eritrea, Somalia og Syria skiller seg fra de andre landene ved at lave andeler er fast ansatt. Eritrea, Somalia og Syria har til gjengjeld større andeler under utdanning og under kurs eller andre opplæringsaktiviteter. Personer fra Irak, Iran og Pakistan mottar pensjon, er uføretrygdet eller uten inntekt eller trygd i størst grad. Dette kan henge sammen med aldersfordelingen i landgruppene, hvor større andeler er eldre.

Flertallet i utvalget jobber innen helse- og sosialsektoren, med 30 prosent. Industri er den nest største næringen, med 13 prosent, etterfulgt av og bygg- og anleggsvirksomhet, med 11 prosent.

Figur 10 Personer i jobb, fordelt på bransjer. Prosent. n=615

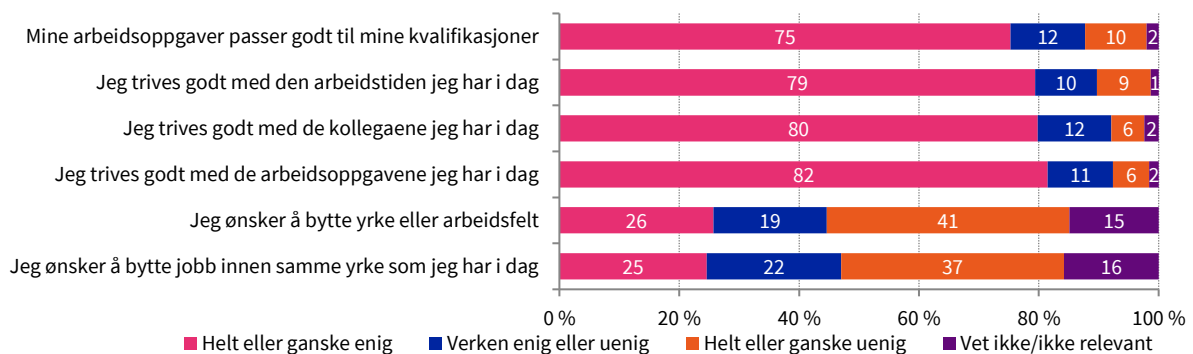

Også bransje varierer med landbakgrunn. For eksempel jobber en stor andel, 62 prosent, fra Filippinene innen helse- og sosialektoren, mens personer fra Litauen utmerker seg ved at én av tre jobber innen bygg- og anleggsvirksomhet, og 10 prosent innen primærnæringer.

Én av fire ønsker å bytte jobb eller yrke

Resultatene viser stor grad av trivsel når det gjelder ulike forhold på arbeidsplassen. Rundt 80 prosent trives med henholdsvis arbeidsoppgavene, kollegaene og arbeidstiden de har i dag, mens 75 prosent er helt eller ganske enige i at de arbeidsoppgavene de har i dag, passer kvalifikasjonene deres. Til tross for stor grad av trivsel ønsker rundt en fjerdedel å bytte jobb innen samme yrke og/eller å bytte yrke eller arbeidsfelt.

Figur 11 Personer i jobb fordelt på hvor enige eller uenige de er i påstander om forhold ved arbeidet. Prosent. n=798

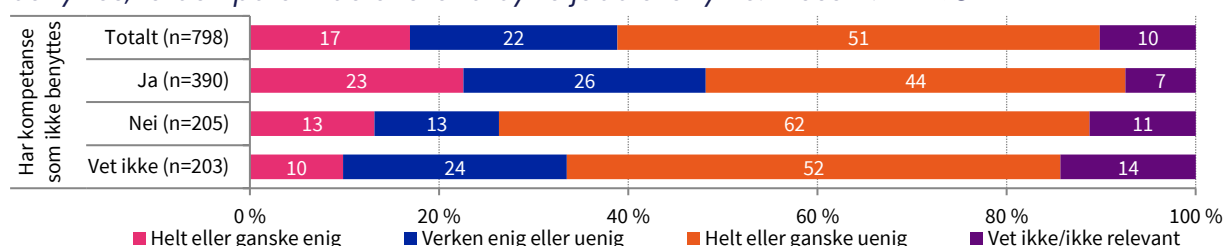

Personer i de yngre aldersgruppene ønsker å bytte jobb eller yrke i større grad enn de eldre, og deltidsansatte i større grad enn heltidsansatte. De med kort utdanning fra utlandet ønsker å bytte jobb eller yrke i større grad enn de med lengre utdanning fra utlandet. Syria, Eritrea og Somalia utpeker seg som land med store andeler som oppgir at de ønsker å bytte jobb eller yrke. Dette er land med en stor andel flyktninger og personer med kort botid, og resultatene kan tyde på noe mer utfordringer knyttet til arbeidsmarkedet.

Ønsker om å bytte jobb eller yrke henger sammen med hvorvidt man opplever at de arbeidsoppgavene og kvalifikasjonene man har, passer godt sammen. En tredjedel av de som opplever at arbeidsoppgavene ikke passer kvalifikasjonene deres, ønsker å bytte jobb eller yrke. Tilsvarende tall for de som opplever å ha passende arbeidsoppgaver er 14 prosent.

I tillegg til spørsmål om samsvar mellom arbeidsoppgaver og kvalifikasjoner ble respondentene spurt om de har kompetanse som kan være verdifull for en arbeidsgiver, men som ikke benyttes. 51 prosent svarte ja på at de har slik kompetanse som ikke blir benyttet. I figur 13 kan vi se at blant disse med ubrukt kompetanse er det en større andel som ønsker å bytte jobb eller yrke, 23 prosent, enn blant de som ikke har slik ubenyttet kompetanse, 13 prosent. Dette indikerer noe mistilpasning i arbeidsmarkedet for innvandrerbefolkningen generelt. For eksempel må en del ta seg jobber eller yrker som de er overkvalifiserte for, men som gir dem en inngang til arbeidsmarkedet (Wold og Håland, 2016).

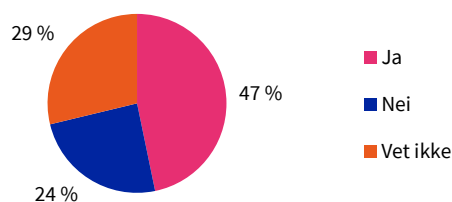
Figur 12 Om de har kompetanse som kan være verdifull for en arbeidsgiver som ikke benyttes, fordelt på om de ønsker å bytte jobb eller yrke. Prosent. n=798

Nesten halvparten har planer om å ta mer utdanning

Nesten halvparten (47 prosent) planlegger å ta mer utdanning, se figur 14. Dette er omtrent de samme resultatene som for hele befolkningen (Kompetanse Norge, 2020). I befolkningen var det kun de med fullført videregående skole som fikk spørsmålet om de ønsker å ta mer utdanning, og en fjerdedel oppga at de ikke ønsker å ta mer utdanning, og 29 prosent vet ikke. Resultatene er ikke direkte sammenliknbare fordi spørsmålene var ulike, knytta til planlegging for innvandrerne og ønsker for befolkningen, og svaralternativene var ulike. Resultatene kan likevel tolkes som at innvandrerne oppgir noe større interesse for mer utdanning enn befolkningen.

Figur 13 De som planlegger å ta mer utdanning. Prosent. N=1 321

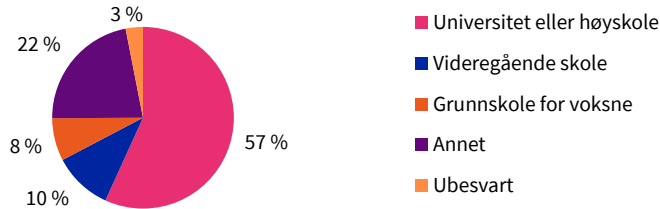

Figur 15 handler om de som planlegger utdanning, og hvilken utdanning de planlegger. Flertallet, 57 prosent, planlegger å ta utdanning ved et universitet eller en høyskole. 10 prosent planlegger mer utdanning på videregående skolenivå, mens 8 prosent planlegger å ta grunnskole for voksne.

De med kortere utdanning, både fra utlandet og fra Norge, planlegger å ta mer utdanning i større grad enn de som har lengre utdanning. Videre planlegger personer som opplever at de har verdifull kompetanse som ikke blir benyttet av arbeidsgiveren, samt personer som opplever at arbeidsoppgavene ikke passer kvalifikasjonene deres, å ta mer utdanning i

større grad enn de som ikke opplever det samme. Dette kan tyde på at mange anser mer utdanning som nødvendig for å bedre kunne tilpasse seg på arbeidsmarkedet.

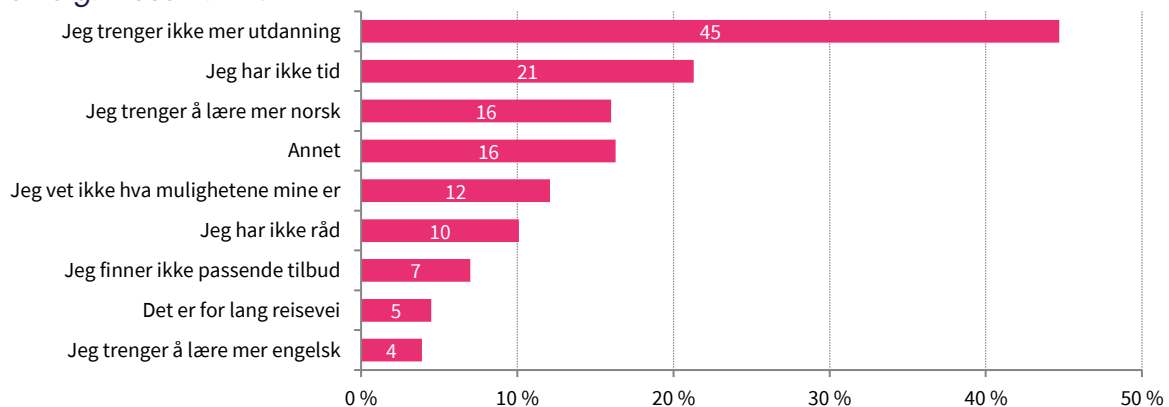
Figur 14 De som planlegger å ta mer utdanning fordelt på hva slags utdanning. Prosent. n=618

De fleste som planlegger å ta mer utdanning, oppgir at de har mulighet til å starte på utdanningen. Nesten 34 prosent har konkrete planer om å ta mer utdanning det neste året, mens halvparten planlegger å starte senere, uten at de vet akkurat når. 5 prosent oppgir at de ikke har mulighet, mens de resterende 11 prosent ikke vet om de har mulighet til å starte.

Mer utdanning kan være kostbart i form av tapt inntekt og usikkerhet knyttet til utdanningens avkastning på sikt. De som ikke planlegger mer utdanning, og de som ikke har mulighet til å ta mer utdanning, ble spurt om årsaken til dette. 45 prosent svarte at de ikke trenger mer utdanning. Det er dermed den viktigste årsaken, som det framkommer i figur 16. Én av fem har ikke tid til å ta mer utdanning, mens 16 prosent oppga henholdsvis andre årsaker, og at de trenger å lære mer norsk før de kan ta mer utdanning.

Figur 15 Grunner til hvorfor de ikke har plan om/ikke mulighet til å ta mer utdanning. Flervalg. Prosent. n=356

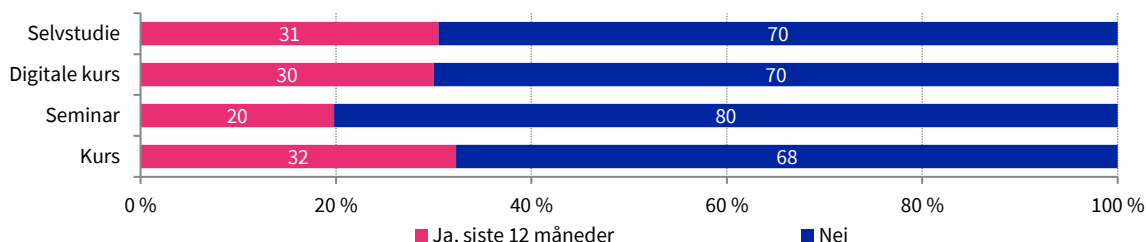
Resultater for hele befolkningen ser annerledes ut enn for innvandrersundersøkelsen. Hele utvalget i befolkningen fikk spørsmålet, med flere valgmuligheter, og alternativene var annerledes utformet. Resultatene for befolkningen viser at årsaker knyttet til alder, tid og kostnader er de vanligste hindrene for deltakelse i mer utdanning (Kompetanse Norge, 2020). Resultatene for hele befolkningen er ikke direkte sammenliknbare med resultatene for innvandrerbefolkningen. I utvalget blant innvandrerne som fikk spørsmålet, er det mangle på tid og behov for mer norsk som er de viktigste utfordringene for å ta mer utdanning.

Opplæring og læring i arbeidslivet

Opplæring, som kurs og seminar, er viktige arenaer for læring. Respondentene ble spurt om de har deltatt på kurs, digitale kurs og seminarer i løpet av de siste 12 månedene og de siste 3 årene. Respondentene ble også spurt om de har gjennomført selvstudier.

I figur 17 framkommer det at omtrent 30 prosent har deltatt på henholdsvis kurs, digitale kurs og selvstudier de siste 12 månedene, mens 20 prosent har deltatt på seminar. Resultater for hele befolkningen viser at nesten halvparten har deltatt i opplæring som kurs, seminarer, konferanser eller liknende de siste 12 månedene (Kompetanse Norge, 2020). Resultatene er ikke direkte sammenliknbare, men indikerer likevel en noe lavere deltakelse i opplæring blant innvandrerbefolkningen.

Figur 16 Deltakelse eller gjennomføring de siste 12 månedene på ulike læringsaktiviteter. Prosent. N=1 321

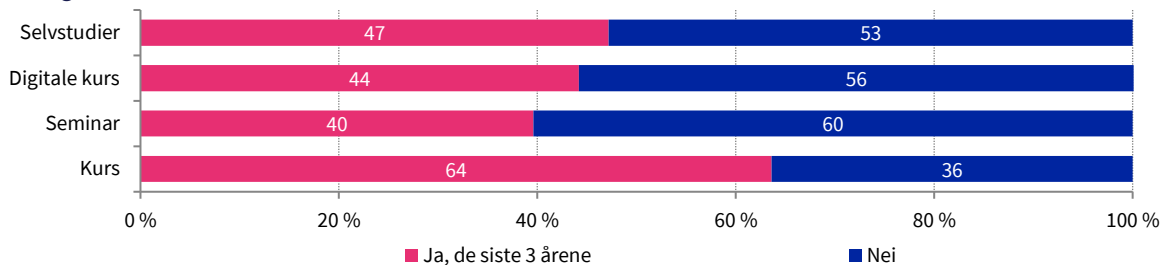
Kvinner og menn deltar i opplæringsaktiviteter i omtrent samme grad, mens personer i de yngre aldersgruppene deltar i større grad enn eldre. Unntaket er deltakelse på seminar, hvor deltakelsen har vært aller størst blant personer mellom 50 og 59 år.

Ansatte og selvstendig næringsdrivende har deltatt på seminar og digitale kurs i størst grad de siste 12 månedene. Personer under kurs eller opplæring har, ikke overraskende, deltatt på kurs i aller størst grad. Selvstendig næringsdrivende og personer som er mottakere av pensjon, er uføre eller uten inntekt eller trygd, har gjennomført selvstudier i størst grad.

Deltakelsen er klart størst blant personer med en høyere grad fra Norge, mens resultatet er noe varierende når det gjelder utdanning fra utlandet. For eksempel har de med lang utdanning fra utlandet deltatt på digitale kurs i størst grad, mens deltakelsen på kurs har vært størst blant de med utdanning mellom ett til seks år fra utlandet.

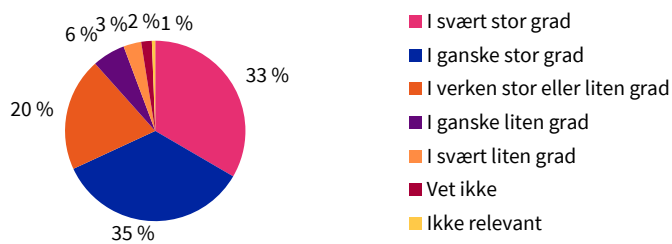
I et lengre tidsperspektiv er innvandrerbefolkningens deltakelse i opplæring høyere. 64 prosent har deltatt på kurs i løpet av de siste tre årene, som vist i figur 18. Nesten halvparten har gjennomført selvstudier. 44 prosent har deltatt på digitale kurs, mens 40 prosent har deltatt på seminar de siste tre årene.

Figur 17 Fordeling på deltakelse eller gjennomføring de siste tre år på ulike læringsaktiviteter. Prosent. N=1 321

Blant de som deltar i opplæringsaktivitetene i figur 18, ser det ut til at svake norskkunnskaper ikke er et problem når det gjelder deltakelsen. I figur 19 ser vi at over to av tre oppgir at de i svært eller ganske stor grad opplever norskkunnskapene sine som gode nok, mens ni prosent opplever norskkunnskapene sine som gode nok i ganske eller svært liten grad. Mye deltakelse på opplæringsaktiviteter er knyttet til jobb, og vi kan anta at blant de som ikke deltar i opplæring, er norskkunnskapene svakere. På spørsmål om deltakelse på norskkurs oppgir 77 prosent at de går eller har gått på norskkurs.

Figur 18 I hvilken grad deltakere på kurs, seminar, digitale kurs og selvstudier opplever at norskkunnskapene er gode nok ved deltakelse. Prosent. n=943

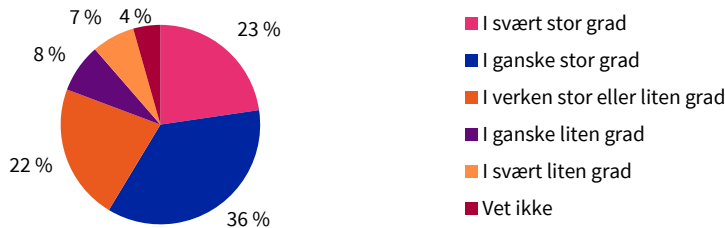

Arbeidsplassen er en viktig arena for læring. Respondentene ble spurt om i hvilken grad jobben deres krever at de må lære seg noe nytt eller sette seg inn i nye ting, samt i hvilken grad arbeidsgiver legger til rette for at de får lært det de trenger, for eksempel ved å tilby opplæring eller gi tid til læring i arbeidstiden på egenhånd. Figur 20 handler om dette. Over halvparten, 59 prosent, oppgir at jobben krever at man må lære seg noe nytt eller sette seg inn i nye ting i svært eller ganske stor grad. 15 prosent opplever dette i svært eller ganske liten grad.

Resultater fra Lærevilkårsmonitoren viser at 71 prosent av sysselsatte opplever at jobben i svært eller ganske stor grad krever at de må lære seg noe nytt eller sette seg inn i nye ting (lanke, 2021). Resultatene er ikke direkte sammenliknbare, men indikerer likevel at innvandrerbefolkningen opplever mindre læringskrav på jobb enn hele befolkningen.

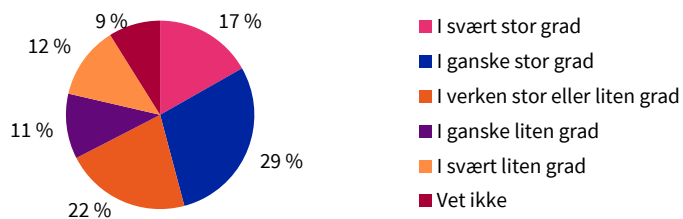

Figur 19 I hvilken grad personene i arbeid opplever at jobben krever at de lærer seg noe nytt, eller setter seg inn i nye ting. Prosent. n=798

Nesten 46 prosent har en arbeidsgiver som i svært eller ganske stor grad legger til rette for at de får lært det de trenger, se figur 21. Nesten én fjerdedel har en arbeidsgiver som legger til rette for læring i svært liten eller ganske liten grad. Resultater fra Lærevilkårsmonitoren viser at 82 prosent av sysselsatte opplever å ha gode læringsmuligheter på jobb (Ianke, 2021). Dette er mye høyere enn for innvandrerbefolkningen, selv om resultatene ikke kan sammenliknes direkte.

Figur 20 I hvilken grad arbeidsgiveren legger til rette for at personen får lært det han/hun trenger, f.eks. ved å tilby opplæring eller tid til å lære i arbeidstiden på egenhånd. Prosent. n=798

Kort oppsummert

Vi har spurt innvanderne om deltakelse i utdanning, arbeidsliv, opplæring og læring i arbeidslivet, og i tillegg om bruken av den kompetansen de har. I vårt utvalg, på 1 321 personer med utgangspunkt i innvandrere fra ti land, hadde 36 prosent 14 år eller mer med utdanning før de kom til Norge, mens én fjerdedel hadde 10–13 år med utdanning. Andelen som oppga å ha fått godkjent utdanningen sin fra utlandet, var 26 prosent. Personene i denne gruppen har lang utdanning fra utlandet, fra 10 år og oppover. 14 prosent oppga at deler av utdanningen var godkjent. 11 prosent fikk utdanningen godkjent, men oppgir likevel at de må ta mer utdanning eller opplæring for å få jobb innen yrket sitt.

Respondentene ble spurt om hva som best beskriver situasjonen deres i dag. 48 prosent er fast ansatt, 9 prosent er midlertidig ansatt, og 3 prosent selvstendig næringsdrivende. 14 prosent er under utdanning. Til sammen utgjør det tre fjerdedeler av utvalget. Personene fra Polen og Litauen er fast ansatt i størst grad, med henholdsvis 63 og 62 prosent. Eritrea, Somalia og Syria skiller seg fra de andre landene ved at lave andeler er fast ansatt, men til gjengjeld har disse landene større andeler under utdanning.

Flertallet i utvalget jobber innen helse- og sosialsektoren, med 30 prosent. Industri er den nest største bransjen, med 13 prosent, etterfulgt av og bygg- og anleggsvirksomhet, med 11

prosent. 75 prosent er helt eller ganske enige i at de arbeidsoppgavene de har i dag, passer kvalifikasjonene deres. Rundt én fjerdedel ønsker å bytte jobb innen samme yrke og/eller å bytte yrke eller arbeidsfelt.

Personene i utvalget med jobb ble spurt om de har kompetanse som kan være verdifull for en arbeidsgiver, men som ikke blir benyttet. 51 prosent svarte ja på at de har slik kompetanse som ikke benyttes. Blant disse med ubrukt kompetanse finner vi den største andelen som ønsker å bytte jobb eller yrke, 23 prosent, mot 13 prosent blant de som ikke har slik ubrukt kompetanse.

Omtrent 30 prosent av utvalget har deltatt på henholdsvis kurs, digitale kurs og selvstudier de siste 12 månedene, mens 20 prosent har deltatt på seminar. Videre oppgir 59 prosent av de som har jobb, at jobben krever at de må lære seg noe nytt eller sette seg inn i nye ting i svært/ganske stor grad. 46 prosent har en arbeidsgiver som i svært/ganske stor grad legger til rette for at de får lært det de trenger, mens 23 prosent oppgir at de har en arbeidsgiver som legger til rette for læring i svært/ganske liten grad.

Figurliste

Figur 1 Kjønnfordeling* i befolkningen og utvalget, etter landbakgrunn. Prosent.....	10
Figur 2 Aldersfordeling i befolkningen og utvalget, etter landbakgrunn. Prosent.	11
Figur 3 Ankomstsår i befolkningen og utvalget, etter landbakgrunn. Prosent.....	12
Figur 4 Utdanning fra utlandet i utvalget, etter landbakgrunn. Prosent.....	13
Figur 5 Utdanning fra Norge i utvalget, etter landbakgrunn. Prosent.....	14
Figur 6 Utdanningsnivå i befolkningen, etter landbakgrunn. Prosent.	15
Figur 7 Fordeling på godkjenning i Norge av utdanning fra utlandet. Prosent. n=814.....	16
Figur 8 Fordeling blant personer i arbeid på bruk av arbeidstid og fritid for utdanning tatt i Norge. Prosent. n=336	17
Figur 9 Fordeling på hovedbeskjeftigelse, etter landbakgrunn. Prosent. n=1 321.....	18
Figur 10 Personer i jobb, fordelt på bransjer. Prosent. n=615	19
Figur 11 Personer i jobb fordelt på hvor enige eller uenige de er i påstander om forhold ved arbeidet. Prosent. n=798	19
Figur 12 Om de har kompetanse som kan være verdifull for en arbeidsgiver som ikke benyttes, fordelt på om de ønsker å bytte jobb eller yrke. Prosent. n=798	20
Figur 13 De som planlegger å ta mer utdanning. Prosent. N=1 321.....	20
Figur 14 De som planlegger å ta mer utdanning fordelt på hva slags utdanning. Prosent. n=618	21
Figur 15 Grunner til hvorfor de ikke har plan om/ikke mulighet til å ta mer utdanning. Flervalg. Prosent. n=356.....	21
Figur 16 Deltakelse eller gjennomføring de siste 12 månedene på ulike læringsaktiviteter. Prosent. N=1 321.....	22
Figur 17 Fordeling på deltagelse eller gjennomføring de siste tre år på ulike læringsaktiviteter. Prosent. N=1 321.....	23
Figur 18 I hvilken grad deltakere på kurs, seminar, digitale kurs og selvstudier opplever at norskkunnskapene er gode nok ved deltagelse. Prosent. n=943.....	23
Figur 19 I hvilken grad personene i arbeid opplever at jobben krever at de lærer seg noe nytt, eller setter seg inn i nye ting. Prosent. n=798	24
Figur 20 I hvilken grad arbeidsgiveren legger til rette for at personen får lært det han/hun trenger, f.eks. ved å tilby opplæring eller tid til å lære i arbeidstiden på egenhånd. Prosent. n=798	24

Tabelliste

Tabell 1 Fordeling i befolkningen og svarfordeling i utvalget, etter land. Antall og prosent....	9
--	---

Referanser

- Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (2013). Handlingsplan 2013-2016 – Vi trenger innvandrernes kompetanse. Hentet fra https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/bld/ima/handlingsplaner/handlingsplan_innvandrernes_kompetanse.pdf
- Birkeland, P., Bjønness, A. M., og Ulven, C. H. (2020). *Hovedtall fra Kompetanse Norges befolkningsbarometer 2020*. Kompetanse Norge. Hentet fra <https://www.kompetansenorge.no/statistikk-og-analyse/publikasjoner/hovedtall-fra-kompetanse-norges-befolkningsbarometer-2020/>
- Birkeland, P., Havgard, H., Krüger, I. B., og Tkachenko, O. (2021). *Kompass 2021 – sosial ulikhet, ubrukt potensial*. Kompetanse Norge. Hentet fra <https://www.kompetansenorge.no/statistikk-og-analyse/publikasjoner/kompass-2021---sosial-ulikhet-ubrukt-potensial>
- Gulbrandsen, F., Kulasingam, A. S., Molstad, C. S., og Steinkellner, A. (2021). *Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldres fordeling på kommunenivå*. 8. Statistisk sentralbyrå. Hentet fra <https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/attachment/446654?ts=177d3f250e8>
- Holmøy, A., og Wiggen, K. S. (2017). *Levekår blant innvandrere i Norge 2016*. Statistisk sentralbyrå. Hentet fra <https://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/artikler-og-publikasjoner/attachment/309211?ts=177710adf90>
- Ianke, P. (2021). *Livslang læring 2020: Hovedtall om voksenes læring i utdanning og opplæring*. Kompetanse Norge. Hentet fra https://www.kompetansenorge.no/contentassets/2c74ffe9cc5546e9b042694ff5ef3e7b/livslang_laring_2020.pdf
- Kunnskapsdepartementet. (2018). *Integrering gjennom kunnskap. Regjeringens integreringsstrategi 2019-2022*. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/710bc325b9fb4b85b29d0c01b6b6d8f1/regjeringens-integreringsstrategi-20192022.pdf>
- Meland, S. I. (2020). Pandemien har avslørt hvor avhengige vi er av arbeidsinnvandrere. Hentet 05.11.2021 fra <https://forskning.no/arbeid-innvandring-ntnu/pandemien-har-avslort-hvor-avhengige-vi-er-av-arbeidsinnvandrere/1759887>
- Wold, M. G., og Håland, I. (2016). *Hver fjerde innvandrer overkvalifisert i jobben?* Samfunnspeilet: Statistisk sentralbyrå. Hentet fra <https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/artikler-og-publikasjoner/hver-fjerde-innvandrer-overkvalifisert-i-jobben>

